Barn och barnuppfostran

Inledning. Vi börjar med att påminna om hur vi slutade förra gången, nämligen med att koppla äktenskapet och familjen till barnen. De senaste bibelstudierna hänger egentligen ihop med en enda tråd, Guds tanke i skapelsen med manligt, kvinnligt, äktenskap, familj, barn och barnens uppfostran.

Bibelord om barnens uppfostran. Äktenskapet ger normalt upphov till barn, och med barn har man en familj. Även Gud har en familj – församlingen, se Ef 2:19 – och de kristna familjerna skall i någon mening efterlikna den. Det finns en del bibelord att hämta om barnens uppfostran:

- *Ur Moseböckerna*: 5 Mos 6:1-9. Vi ska fostra våra barn in i tron på Gud och lydnaden till Guds Ord genom att ständigt hålla det andliga samtalet levande.
- *Ur Jesu undervisning*: Matt 19:14, Mark 10:14, Luk 18:16. Jesus betonar sin kärlek till barnen och att vad som är viktigast för barnens välfärd, nämligen att få komma till honom. I själva verket är den rätta barna-attityden en förutsättning för att både barn och vuxna skall kunna komma in i Guds rike.
- *Paulus brev*: Ef 6:1-4, Kol 3:20-21, 1 Tim 3:2-4, 3:12. Familjen skall präglas av kärlek från föräldrarna (framför allt från papporna), och respekt och lydnad från barnen, särskilt hos de män som tillhör den lokala församlingsledningen.

Barnen i tio Guds bud. När Paulus undervisar om barnen kopplar han sin undervisning till tio Guds bud i Ef 6:2-3. Där citerar han 2 Mos 20:12 som är det femte budet i den s.k. dekalogen:

- *Hedra din far och din mor, så att du får leva länge i det land som HERREN, din Gud, ger dig.*

Detta upprepas sedan i något annorlunda ordalag i 5 Mos 5:16:

- *Hedra din far och din mor, så som HERREN, din Gud, har befallt dig, så att du får leva länge och det må gå dig väl i det land som HERREN, din Gud, ger dig.*

Man ska lägga märke till några saker här:

- Detta är det första budet som gäller mellan-mänskliga relationer. De fyra första gäller relationen till Gud, och de sex följande gäller relationen till människor. I någon mening tror jag att alla buden kommer i någon slags prioritetsordning, så att de ”tyngsta” buden nämns först.
- Precis som Paulus säger så är det femte budet det första som har ett löfte med sig (det är ett två-delat löfte när det upprepas i 5 Mosebok):
    - Du får länge leva i landet – omvänt kan man kanske säga att landet kan gå förlorat om barnen inte hedrar sina föräldrar
    - Det må gå dig väl – i biblisk mening börjar det gå snett i ett samhälle när barnen slutar lyda sina föräldrar, jfr Rom 1:30, 2 Tim 3:2
- Samtidigt så sägs inte i femte budet att det gäller endast barnen, utan hela folket.

Vem eller vad är då ett barn? Om nu barn skall hedra sina föräldrar och lyda dem, vem är då ett barn? När räknas man som vuxen, och finns det något som kan sättas före femte budet?

- En sak som vi kanske inte tänker på är att i Bibeln delas människor endast upp i barn och vuxna, och så har det varit i mänsklighetens historia under tusentals år. Vårt moderna begrepp, tonåring eller ungdom, finns inte. Begreppet tonåring började användas i USA kring 1920-talets början och slog igenom först på 1950-talet, och kännetecknade unga människor som fick (tog sig) en vuxens frihet utan en vuxens ansvar, t.ex. på det sexuella området. En del menar att ordet ursprungligen inspirerats från darwinismens tanke på olika utvecklingsstadier.
- Barn nämns första gången i 1 Mos 3:16. Man skulle kunna argumentera för att gränsen mellan barndom och vuxet liv ligger i det egna familjebildandet (1 Mos 2:24), för det är först då man *lämnar sina föräldrar*. Men det blir lite för snävt, eftersom det förutsätter att alla gifter sig, och det gör inte alla (Matt 19:12). Men är man inte vuxen förrän man gifter sig förväntas man i alla fall vara det därefter.
- Den verkliga gränsen mellan barn och vuxna hos Israels folk verkar gå vid 20 år, och det är en gräns som Gud själv drar när han dömer det avfälliga folket att vandra i öknen i 40 år innan deras barn, de som är *under* tjugo år, får komma in i landet (4 Mos 14:26-35). Förmodligen drogs gränsen vid tjugo år därför att vid den tiden inmönstrades man i armén (2 Mos 30:14, 4 Mos 1:3), togs med i folkräkningarna och beskattades (2 Mos 38:26, 2 Krön 27:23), kunde anställas för olika sysslor i Guds hus (om man var levit, se Esra 3:8), och betraktades alltså som vuxen, fullt ansvarig för sina egna handlingar.
- Den viktigaste personen i en gift mans liv är hans hustru och den viktigaste personen i en hustrus liv är hennes man (1 Mos 2:24). Vid en konflikt med någon av parternas föräldrar går budet att hålla sig till sin äkta hälft före budet att hedra sina föräldrar[1].

Mer om barnen på Bibelns tid[2].

- Barnen betraktas som en Guds gåva (1 Mos 35:5, Ps 127:3)
- Namngivningen av barnen skedde i nära förbindelse med födelsen (1 Mos 19:37-38, Luk 1:59, 2:21). Ofta anknöts till någon särskild omständighet vid namngivningen (2 Mos 2:10, 1 Sam 1:20)
- Barnen avvandes från amningen i treårsåldern, vilket ofta föranledde stora festligheter (1 Mos 21:8, 1 Sam 1:23-24)
- Fram till vuxen ålder eller tills giftermålet uppfostrades de av sina föräldrar i hemmen, pojkarna lärde sig faderns yrke, och flickorna moderns plikter. Judiska skolor uppstod först kring 100 f Kr.
- Så länge de levde i hemmet stod de under sin faders och moders auktoritet, det var först när de flyttade hemifrån – oftast vid giftermålet – som de blev självständiga

[1] Här kan tilläggas att detta gäller efter att äktenskapet är ett faktum. När det gäller valet av partner har vi i västerlandet gått för långt i att hävda individens frihet. Den bibliska bilden är att det är viktigt att även låta föräldrarna ha något att säga till om också, även om de kanske inte kan få sista ordet alla gånger. Men deras uppfattning skall respekteras. I vissa kulturer skulle det bland kristna betraktas som djupt vanhedrande för föräldrarna om deras barn gifte sig med någon mot deras vilja, se t.ex. Richards, E. Randolph & O´Brien, Brandon J., *Utan västerländska glasögon: nya perspektiv på Bibeln*, Argument, Varberg, 2013.

[2] En del material här är hämtat från Illustrerat Bibellexikon, 1988, Illustrert Bibelleksikon A/S, Ski.